

Zpráva ke stavu obrany, bezpečnosti a zahraničních věcí

ČERVENEC — PROSINEC 2020

Ve zkratce

Vývoj v oblasti bezpečnosti nadále ovlivňovala pandemie COVID-19. Experti spatřují zásadní nedostatky v oblasti krizového řízení i strategické komunikace a rozhodnutí vlády byla podle nich často ovlivněna populismem a blížícími se volbami do Poslanecké sněmovny. Pozitivně hodnotí aktivní pomoc Armády ČR v boji s pandemií mj. v sociálních a zdravotnických zařízeních. Ústředním tématem byla také příprava tendru na dostavbu jaderného bloku v Dukovanech a možné zapo-

jení společností z Ruska a Číny do něj. Pracovní skupina připomíná pokračující tlak prezidenta na Bezpečnostní informační službu a sílící politizaci obranného rozpočtu, která se v druhé polovině roku projevila zejména ústupkem vlády vůči KSČM a snížení rozpočtu pro ministerstvo obrany o 10 miliard korun.

Ing. Pavel Bratinka
Ing. Bc. Luděk Michálek, Ph.D.
prof. PhDr. Olga Lomová, CSc.
PhDr. Jan Paďourek
Ing. Mgr. Bohuslav Pernica, Ph.D.

Hlavní zjištění

Zapojení nedemokratických režimů do tendru o Dukovany

Ve sledovaném období pokračovala příprava soutěže o výstavbu pátého bloku jaderné elektrárny v Dukovanech. Intenzivní politická debata ohledně dostavby klíčového prvku kritické infrastruktury se vedla zejména v kontextu možného zapojení zájemců z Ruska a Číny. Navzdory doporučení zástupců zpravodajských služeb, expertů silových resortů i opozičních stran zcela vyřadit společnosti z těchto zemí však vláda jejich účast nevyloučila. Teprve v lednu 2021 vláda připustila, že by z tendru mohly být vyřazeny společnosti z Číny. Konsensus zpravodajských služeb, ministerstva vnitra a ministerstva zahraničních věcí na vyřazení Číny a Ruska je dle expertů unikátní a možné prosazování zájmů nedemokratických mocností výrazně ztěžuje. K respektování stanoviska bezpečnostních

Pozitivní trendy ↗

- ↗ Shoda bezpečnostních složek na vyřazení Ruska a Číny z tendru o Dukovany.
- ↗ Zapojení Armády ČR do boje s pandemií a úspěšné velení výcvikové operace v Mali.
- ↗ Dosažení dohody v EU o rozpočtu a podpoře ekonomik postižených koronavirem.

Negativní trendy ↘

- ↘ Pokračování snah prezidenta o diskreditaci Bezpečnostní informační služby.
- ↘ Snahy osob blízkých k prezidentovi zvrátit doporučení bezpečnostních složek vyřadit Rusko a Čínu z tendru na Dukovany.
- ↘ Prohlubující se politizace obranného rozpočtu.
- ↘ Pokračující nehospodárné pořizování vojenské výzbroje.

expertů a vyřazení zájemců z nedemokratických států vyzvali experti Síť k ochraně demokracie vládu [již v prosinci](#). Závislost na energetických společnostech z nedemokratických režimů podle expertů otevírá pro-

stor pro prosazování zahraničně-politických cílů těchto mocností, zvyšuje potenciál pro vydíratelnost země, může podryvat vnitro-politické demokratické procesy a přináší závažná korupční rizika.

Snižování rozpočtu na obranu

Parlament schválil hlasy ANO, ČSSD a KSČM rozpočet na rok 2021 s rekordním schodkem 320 miliard korun. Na návrh poslanců KSČM, kteří tím podmínili svoji podporu návrhu rozpočtu, byl zároveň zkrácen rozpočet ministerstva obrany o deset miliard korun. Podle expertů představuje politizace rozpočtu v oblasti národní bezpečnosti riziko nejen pro renomé ČR v zahraničí a vztahy se spo-

jenci, ale ohrožuje i akceschopnost složek ozbrojených sil. Zástupci vlády přislíbili miliardy rezortu v lednu letošního roku navrátit. V programovém prohlášení se vláda zavázala k dosažení úrovně rozpočtu na obranu ve výši 1,4 % HDP, výdaje nyní dosahují zhruba 1,34 % HDP. S dosažením závazku NATO dosáhnout 2 % HDP vláda stále počítá do roku 2024.

Pokračující svár mezi prezidentem republiky a Bezpečnostní informační službou (BIS)

Do fungování zpravodajských služeb prezident Zeman zasahoval v minulých letech již v kontextu s kauzou novičok nebo ve spojení s pozicí BIS vůči čínské firmě Huawei, která podle zpravodajců představuje pro ČR bezpečnostní hrozbu. Kritika vůči BIS pokračovala i ve sledovaném období. Prezident si nechal vypracovat analýzu, podle které ředitel BIS Michal Koudelka, kterého již pětkrát odmítl jmenovat do

generálské hodnosti, neplní své povinnosti, a materiály předal premiérovi Babišovi s žádostí o jeho odvolání. Po řediteli Koudelkovi také na podzim požadoval seznam ruských agentů působících v Česku. Podle expertů se jedná o pokračování dlouhodobé snahy poškodit důvěryhodnost BIS a poskytnutí informací tohoto charakteru by představovalo bezpečnostní riziko i možné poškození zahraničních vztahů.

„Exekutiva Ministerstva obrany musí respektovat Ústavu ČR, kde je vůle zástupců lidu, tj. poslanců, nadřazena z podstaty demokracie, vůli úředníků. Ztotožňují-li se poslanci se závěry Nejvyššího kontrolního úřadu, např. v případě plánování a realizace akvizic, je třeba, aby se s těmito závěry ztotožnilo také Ministerstvo obrany. To zejména když pro něj platí stejné právní předpisy, jako pro ostatní součásti exekutivy a když navíc je veřejná správa už od roku 2015 plně profesionální.“ — Bohuslav Pernica

„Nekonceptnost vlády a neschopnost řešit problémy systematicky a dostatečně vysvětlovat jsou v dlouhodobé perspektivě možná největší hrozbou pro demokracii u nás, zvláště pokud se jich chopí nepřátelská propaganda. Problém je o to větší, že se na vládních opatřeních přizívají neprůhledné obchody se zdravotnickým materiálem a testovacími látkami.“ — Olga Lomová

Doporučení expertní skupiny pro další období

1. Vláda by měla respektovat konsensuální doporučení bezpečnostních služeb jako důležitý vstup do rozhodovacího procesu.
2. Stát by měl pravidelně revidovat zranitelnost infrastruktury.
3. Aktivní, koordinovaný a participativní přístup ke zpracování akčního plánu pro Národní strategii pro čelení hybridnímu působení.
4. Prosazení protikorupční legislativy, ke které se vláda zavázala.